

Total No. of Printed Pages—7

6 SEM TDC DSE ECO (CBCS) 1 (NH)

2 0 2 4

(May)

ECONOMICS

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-1

(Economic Development and Policy in India—II)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

1×8=8

Answer/Choose the correct option of the following :

- (a) তলৰ কোনটো কৃষি বিত্তৰ উৎস?

Which one of the following is a source of agricultural finance?

(i) SIDBI

(ii) NABARD

(iii) IDBI

(iv) RBI

(b) আমদানি-বপ্তানি নীতি মানে কি ?

What is EXIM policy?

(c) ভাৰতত MSME নীতি প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত দায়বদ্ধ মন্ত্ৰালয় কোনটো ?

Which ministry in India is responsible for the administration of policies related to MSME?

(d) চিলিং আইন কি ?

What is Ceiling Act?

NABARDৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of NABARD.

(f) জমিদাৰী ব্যৱস্থা কি ?

What is Zamindari system?

(g) লেনদেনৰ সমতা বুলিলে কি বুজা ?

What do you mean by balance of payments?

(h) ভাৰতবৰ্ষৰ বৈদেশিক বাণিজ্য নীতিৰ আধাৰত বিশেষ অৰ্থনৈতিক মণ্ডল (SEZ) গঠনৰ মুখ্য উদ্দেশ্য কি ?

What is the main purpose of Special Economic Zone (SEZ) under India's foreign trade policy?

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

4×4=16

Write short notes on (any four) :

(a) কৃষিৰ বিচিত্ৰকৰণ

Diversification of agriculture

(b) ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ শেহতীয়া খাৰা আৰু সম্ভাৱনীয়তা

Recent trends and future prospects of FDI inflow into India

(c) ভাৰতবৰ্ষৰ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ গঠন

Composition of foreign trade in India

(d) কৃষিক্ষেত্ৰত প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ভূমিকা

Role of technology in agriculture

(e) ভাৰতবৰ্ষত লেনদেনৰ সমতাৰ ঘাটৰ কাৰণসমূহ

Causes of BOP deficit in India

(f) ভাৰতবৰ্ষত কৃষিৰ নিম্ন উৎপাদনশীলতাৰ কাৰণসমূহ

Causes of low productivity of agriculture in India

(4)

3. (a) বহনক্ষম কৃষি পদ্ধতি বুলিলে কি বুজা? ভাৰতবৰ্ষত বহনক্ষম কৃষি পদ্ধতিৰ প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ কি কি আৰু সেইবোৰৰ সমাধানৰ কাৰণে পৰামৰ্শ দিয়া। $2+6+4=12$

What do you mean by sustainable agricultural practices? Discuss the barriers of the sustainable agriculture in India and suggest to overcome them.

অথবা / Or

- (b) ভূমি সংস্কাৰ আঁচনিৰ গুৰুত্বসমূহ আলোচনা কৰা। ভাৰতবৰ্ষত ভূমি সংস্কাৰ আঁচনি কাৰ্য্যকৰণৰ ক্ষেত্ৰত থকা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ আলোচনা কৰা। $6+6=12$

Explain the importance of land reform measures. Discuss the challenges faced in implementing land reforms in India.

4. (a) ভাৰতবৰ্ষৰ গ্ৰাম্য ঋণৰ আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক উৎসসমূহ ভাগ কৰা। গ্ৰাম্য ঋণৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়োৱা ভূমিকা আলোচনা কৰা। $4+7=11$

Differentiate between formal and informal sources of rural credit in India. Explain the importance of rural credit in economic development.

(5)

অথবা / Or

- (b) কৃষি বিপণনৰ সংজ্ঞা দিয়া। ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষি বিপণনৰ প্ৰধান সমস্যাবোৰ আলোচনা কৰা। $2+9=11$

Define agricultural marketing. Discuss the major problems of agricultural marketing in India.

5. (a) নিবিনিয়োজনৰ সংজ্ঞা দিয়া। ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ প্ৰেক্ষাপটত নিবিনিয়োজনৰ উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। ভাৰতবৰ্ষৰ বাজৰৰ উদ্যোগসমূহত নিবিনিয়োজনৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $1+5+5=11$

Define disinvestment. Explain the objectives of disinvestment in the context of Indian economy. Discuss the impact of disinvestment in public sector undertakings in India.

অথবা / Or

- (b) MSMEৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা। ভাৰতবৰ্ষৰ গ্ৰাম্য উন্নয়নত MSMEৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। MSME খণ্ডৰ সম্মুখত দিয়া প্ৰধান প্ৰত্যাহ্বানসমূহ কি কি? $1+5+5=11$

Write the full form of MSME. Discuss the role of MSME in rural development of India. What are the major challenges of MSME sector in India?

6. (a) ভাৰতবৰ্ষৰ বৈদেশিক বাণিজ্য নীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি ? ভাৰতবৰ্ষৰ বাণিজ্য নীতি আৰু চুক্তিসমূহে ভাৰতবৰ্ষৰ বাণিজ্যৰ গঠন আৰু দিশত কেনেধৰণৰ প্ৰভাৱ পেলায় ব্যাখ্যা কৰা। 5+6=11

What are the key features of Indian Foreign Trade Policy? How do India's trade policies and agreements impact the composition and direction of its trade? Explain.

অথবা / Or

- (b) ১৯৯১ চনৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ভাৰতবৰ্ষৰ লেনদেনৰ সমতাৰ অৱস্থা উন্নত কৰাত প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগে কেনেধৰণৰ ভূমিকা পালন কৰিছে, আলোচনা কৰা। 11

What role does foreign direct investment (FDI) play in improving India's BOP position after 1991? Discuss.

7. (a) ১৯৯১ চনত হোৱা লেনদেন পৰিশোধৰ সমস্যাৰ সংকটৰ ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ ওপৰত পৰিণামসমূহ আলোচনা কৰা। অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত বাণিজ্যৰ উদাৰীকৰণ ব্যৱস্থাসমূহে কেনেদৰে ভাৰতৰ চলিত হিচাপত হোৱা ঘাটতি প্ৰভাৱ পেলাইছে, বৰ্ণনা কৰা। 5+6=11

Discuss the consequences of balance of payments crisis of 1991 for the Indian economy. Explain how trade liberalization measures have affected India's current account deficit in the post-reform period.

অথবা / Or

- (b) বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ কৃষি চুক্তিয়ে ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষি বাণিজ্যৰ নীতি আৰু পদ্ধতিত কেনেধৰণৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে, আলোচনা কৰা। 11

How has the WTO agreement of agriculture affected Indian agricultural trade policies and practices? Discuss.
